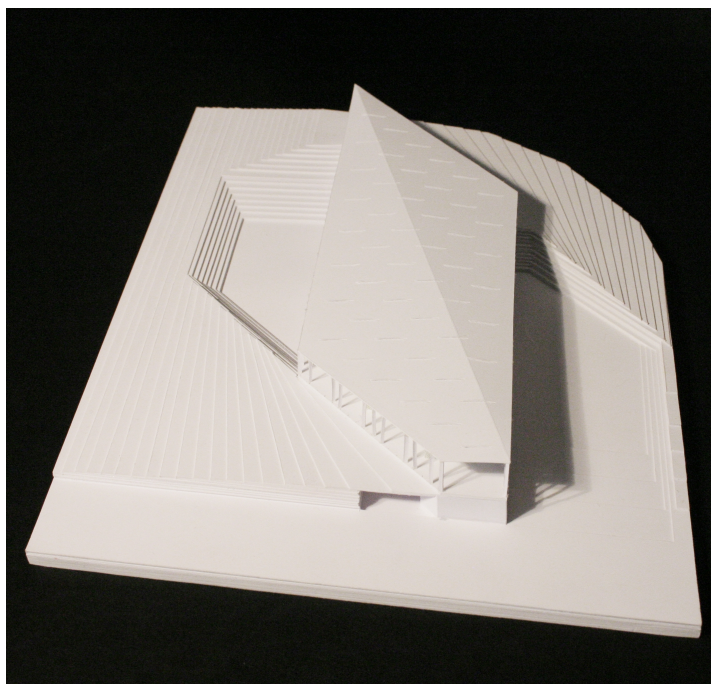

Budaörs, Hársfa utcai hatcsoportos óvoda

Építészeti tervpályázat

2009. június

Műleírás

Bevezető

Az emberiség egész történetét végigkíséri a tudás megszerzésének és generációk közötti átadásának létfontosságú kérdése. Nem kisebb jelentőséggel bír a közösségi lét megtanulása sem, hiszen ez az emberiség túlélési stratégiájának minden bizonnyal legalapvetőbb eleme. A közösségi viselkedés szabályaival a gyermek először a családban ismerkedik, de a szocializáció az óvodában és az iskolában teljesedik ki. Az óvoda illetve az óvodás kor ebben a folyamatban egész életünkre meghatározó khatással bír.

A nevelés folyamat, melynek egyik, *ha nem is legfontosabb*, de civilizációnk keretei között elengedhetetlen eleme az épített világ. A gyermekben az én-tudat erősödése a (teljes értelmű) környezet „birtokbavételéhez”, alakításának igényéhez vezet. Tervünkkel olyan, *pedagógizált környezet* megteremtéséhez szeretnénk hozzájárulni, melynek minden eleme (atanár személye, a tananyag, az építészeti tér, a bútorok, a használati tárgyak, a kert stb.) egy adott pedagógiai cél elérését szolgálják.

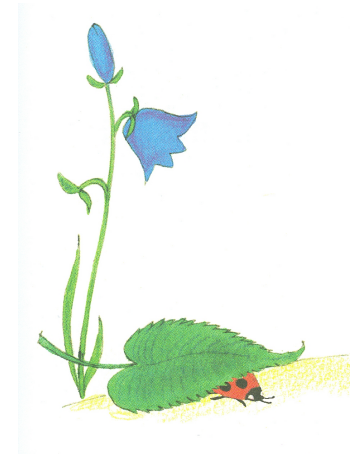
Az óvoda közvetett és közvetlen környezetünk szabályaival való ismerkedés, a közösség, az együttlét – azaz: a kultúra helye. Az épület rendeltetése több mint a hagyományos értelemben vett funkció, hiszen a ház olyan kulturális értékeket is hordoz, melyek használójának (esetünkben egy óvodai közösségnek, de tágabb értelemben akár a társadalomnak) lelkületét, identitását, helyhez, korhoz való viszonyát is kifejezik. Ilyen értelemben a használt anyagoknak, szerkezeteknek, formáknak, arányoknak, de magának a funkcionális programnak is kultúrákövetítő szerepe van. Azok az építészeti elemek (terek, anyagok, színek, arányok), melyekkel az óvodás gyerek először, majd később nap, mint nap találkozik, meghatározó élményként rögzülhetnek.

Hely

A tervezési terület a város új intézményi övezetének szerves része, közvetlen szomszédsága a már majdnem kész uszoda és egy épülő iskola. Az északi oldalon a telket családiházias zóna határolja. A telek egy elhagyott építési törmeléklerakó hely, melyet idővel a természet birtokba vett. A fákkal sűrűn benőtt terület zöld jellege nagyon vonzó, a felszín rendezetlensége, és a sittykupacok árnyaltabbá teszik ezt a képet.

Idea

Tervünkben szeretnénk fenntartani, illetve megidézni a hely „zöld” jellegét. Meggyőződésünk, hogy e helyen nem a hagyományos településképhez való formai illeszkedés, nem is feltétlenül a közvetlen szomszédság hatalmas középületeinek építészeti megjelenése, sokkal inkább a nyomaiban még fellelhető természeti környezethez történő viszonyulás kell, hogy a mértékadó szempont legyen. Ez nem csupán az óvoda számára jelentene előnyöket, hanem annak környezetére is jótékonyan hatna. Olyan terv megalkotása lebegett szemünk előtt, mely leginkább egy zöld fűkupacra lehullott

díofalevélhez hasonlít, amely jótékonyan belakható tereket választ el a nagy egésztől, miközben fenntartja téri kapcsolatait környezetével. Ez a metafora számunkra kifejezi azokat a célokat és törekvéseket, melyeket egy

jelenjen meg.

ilyen oktatási intézménytől elvárhatónak gondolunk. Megmutatja a természetesség és arányosság szépségét, a bensőségesség és nyitottság egyidejű jelenlétének fontosságát, a differenciáltság és együvé tartozás kettősségének szükségszerűségét. A terület meglévő felszíni mozgásai (a telek belseje 1,50 m magasságban van az utcaszinthez képest), lehetőséget adnak arra, hogy tervezett épületünkben, a már említett analógia alapján, a gyermekek világa az utcaszinttől finoman emelve, egy füves „dombtetőn”

Helyfoglalás, közlekedés

Tervünkben arra törekedtünk, hogy az építmény a legkisebb helyet foglalja el a rendelkezésre álló területből, azt is ott, ahol a legkevesebb a meglévő növényzet. E gondolatmenet eredményeként született a beépítés, mely tervezett kétszintesével igen alacsony beépítettséget eredményez, megtarthatóvá teszi a fák jelentős részét, megnöveli a zöldfelületi arányt. A szükséges gépkocsik telken belüli elhelyezése a déli telekhatárhoz tapadó sávban látszott célszerűnek, ott, ahol területünk amúgy is közvetlenül határos az uszoda már meglévő parkolójával. Innen közelíthető meg a gazdasági bejárat, valamint az előkert, melyből a főbejárat nyílik. A parkolót az óvodakerttől egyértelmű, határozott vonal választja el. Azok számára, akik a város felől gyalog érkeznek, a Hársfa utca felől önálló bejáratot is terveztünk.

Funkció

Az óvoda alaprajzi-téri rendszerét igyekeztünk rendkívül egyszerű, szisztematikus módon kialakítani. Ebben két szempont vezérelt: a tiszta, átlátható, jól érzékelhető térkapcsolatok és a racionális, gazdaságos építés, működtetés lehetősége. A funkciókat szigorú következetességgel igyekeztünk két csoportra osztani és azokat tisztán elválasztani. Az alsó szinten kaptak helyet a megérkezés terei, a nagyobb közösségi terek (aula, tornaszoba) és a járulékos helyiségek. A felső szinten kizárólag csoportszobák találhatók, intenzív kertkapcsolatokkal. A tervezés során gondosan mérlegeltük a kétszintes következményeit. Tudatában voltunk és vagyunk, az üzemeltetés többlet-terheinek, de ezeket összevetve az elválasztással járó előnyökkel, a kétszintes elrendezés mellett döntöttünk. Mik ezek az előnyök? Mindenek előtt az, hogy a csoportszobák elkülönülése, és szabad intenzív kertkapcsolata, egyetlen hatalmas foglalkoztatótérre alakítja a parkolón kívüli telekrészt. Az is előny, hogy az aula-tornaszoba akár önálló használatra is alkalmas közösségi térként működhet, az óvodai nyitvatartástól függetlenül.

Tériség

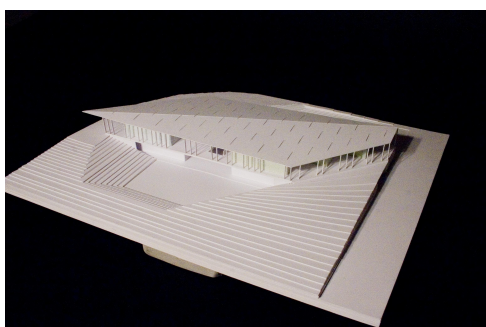
Célunk olyan, erősen differenciált terekből álló együttes létrehozása volt, mely az egyén és a közösség, azok kisebb-nagyobb csoportjai egyaránt jól élhetnek. Mely az időleges elvonulás, akár a magányos lét lehetőségét éppúgy biztosítja, mint a teljes közösség együttlétét. Szándékaink szerint a belső terek egyenrangú kiegészítői a félkülső, külső terek, a tornácok, udvarok, kertrészek a teljes tervezési területre kiterjedően. Különös gondosságra törekedtünk a két szint térbeli kapcsolatának kialakításában, az aula és a zsebongó árnyalt összekötésében.

Kert

A kert minden oldalról körülöleli a „diófa-levelet”. Egyes részei a bejárati előkert, a sportudvar, a játszókert és a tankert. Szeretnénk, ha az óvodások nem csupán a dísznövényekkel találkozhatnának itt, hanem azokat a haszonnövényeket is megismerhetnék, melyekkel táplálkozunk. Jó lenne, ha a gyerekek megtapasztalhatnák a hazai (például fűszer) növények milyenségét, ápolási igényeit. A sportudvar nagy összefüggő felületével alkalmas lehet közös szabadtéri rendezvények megtartására is.

Tájolás, fények

A csoportszobák tájolását rendkívül fontos szempontnak tekintettük, ugyanakkor tudatosan kerültük a sematikus, rutinos megoldásokat. Tudjuk, hogy ez kockázatos lépés. Ugyanakkor úgy gondoljuk, hogy a klímaváltozás a nem túl távoli jövőben felülírja majd eddigi gyakorlatunkat és szabályzatainkat. Döntéseink során

egyrészt azt vettük alapul, hogy a téli és a nyári viszonyok kiegyenlítettebbek lettek, lesznek, az átmeneti évszakok (ősz, tél) pedig egyre rövidebbek. Nyáron jó, ha a megnyitás északi, télen jó, ha déli. Fontos az is, hogy lehetőleg minden napszakban legyen fény a terekben, de lehetőleg irányított, az éppen adott igényekhez igazítható. A tájolást ezen kívül nagymértékben alakítják a kertkapcsolati igények is. A tervezés során az oldalfelületek megnyitása és égtáj szerinti tájolása kisebb hangsúlyt kapott, miközben a felülvilágítók szerepét felértékeljük. Ezek az árnyékolható, szabályozható tetőablakok afféle bilaterális megvilágításként működhetnek. Nagyon fontosnak tartottuk az üvegfelületek árnyékolását, a tornácok előtetőinek túlnyújtását. Igyekeztünk olyan transzparens felületeket kialakítani, melyek a belső tereket kiegyensúlyozottá, átláthatóvá ebből következően derűssé, tágassá teszik.

Anyagok

Törekedtünk a természetes anyagok használatára. A tartószerkezeti falak föld-anyagúak: égetett agyagtéglat javasolunk. A külső térelhatároló falak fából és üvegből készülnének, padlóburkolatok keményfából és kerámiából. A tető fa szerkezetű. A kertek burkolt felületei, bútorai fából készülnének, megfelelő felületvédelemmel.

Színek

A környezetet meghatározó színek a természetes építőanyagok természetes színei. A bútorozás színezésével, a funkciónak megfelelő változatos kialakításával a belső terek hangulata csoportonként más-más lehet. Ebben az életkorban a hároméves és a hatéves gyerekek között meglepően nagy fejlettségi eltérés mutatkozik. Helyes ezért a „foglalkoztatók” berendezésének mechanikus többszörözése helyett differenciált, az életkori sajátosságokat figyelembe vevő speciális csoportszobákat célszerű kialakítani, jó tájolással, világítással, természetes anyagokkal.

Épületgépészet

A környezethez való viszonyunkat az életvitelünk során igénybevett források nagymértékben alakítják. Azok az energiafelhasználási eszközök, melyekkel épített tereinket kiszolgáljuk, a természeti erőforrások felhasználásának módját befolyásolják. Az épületgépészet tervünkben nem csupán technikai elem, hanem a szemléletalakítás, a nevelés egyik eszköze. A pedagógizált környezetre való törekvés jegyében célunk a mértékletesség és a természettel való harmonikus együttélés, a környezettudatos életmód fontosságának hangsúlyozása.

A tervezés során arra törekedtünk, hogy egyrészt csökkentsük az épület energiafogyasztását, másrészt a szükséges energiát környezetbarát technológiákkal biztosítsuk. Az energiaszükséglet csökkentésének egyik leghatékonyabb építészeti eszköze a kompakt téri szerkesztés, az aulás elrendezés, amely jőszerűvel közlekedőterületek nélküli alaprajzot eredményez. Az intenzív hőszigetelés és átszellőztetés, különösen a tetőszerkezeten ugyanezt a célt szolgálja.

Parkolás

A parkolászámot az OTÉK alapján a foglalkoztatók nettó alapterületének minden megkezdett 20 m²-e után számoltuk. A 6 db csoportszoba összesített alapterülete 397,8 m², ez 20 db parkolóhelyet jelent. Ezen felül biztosítottunk 1 db kisbusz parkolóhelyet és egy mozgássérült parkolót.